

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยแนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี ตามกระบวนการการวางแผนโครงสร้าง โดยศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากรของจังหวัดเพชรบุรี สภาพปัญหาหลักและศักยภาพการพัฒนาพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ซึ่งผลจากการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดเพชรบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูงและภูเขาปกคลุมเป็นบริเวณกว้างทางด้านตะวันตกของจังหวัด และค่อยๆลาดต่ำลงมาทางด้านตะวันออก ทำให้เกิดที่ราบลุ่มบริเวณตอนกลางของจังหวัด ซึ่งเกิดจากตะกอนทับถม ลักษณะดินจึงเป็นดินตะกอนน้ำพา จึงเหมาะสำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่ อีกทั้งมีแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำเพชรบุรี สำหรับแหล่งน้ำบาดาลยังมีอยู่น้อย เนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าเขาประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัดนี้เอง ทำให้มีทรัพยากรป่าไม้ และแร่ธาตุบางชนิด ที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดมิใช่น้อย แต่ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายลงมาก เนื่องจากการขยายตัวของชุมชน การบุกรุกเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก ทำให้ป่าไม้ลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ -3.00 ต่อปีและส่วนใหญ่ก็ไ้แก่ พื้นที่ในอำเภอท่าทาง และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพดิน น้ำ และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ในลักษณะที่เสื่อมโทรมลง

นอกจากนี้ลักษณะการใช้ที่ดินของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นการทำนา และพืชไร่ ในบริเวณที่ราบของอำเภอท่าทาง หนองบัว ลาด และอำเภอเมือง เป็นสำคัญ และแนวโน้มของพื้นที่ทำนาลดลง ในขณะที่การใช้ที่ดินเพื่อการทำไร่เพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวไปทางด้านตะวันตกและด้านใต้ของตัวจังหวัด

2. ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี พบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์ จังหวัดจะเป็นสาขาการค้าบริการและอุตสาหกรรม หรือสาขานอกภาคเกษตร มากกว่าสาขา

เกษตรกรรม แต่เมื่ออุตสาหกรรมและการผลิตแล้วก็นับว่าสาขาการบริการ ยังคงเป็นสาขาที่สำคัญในการผลิตของจังหวัดอยู่นั่นเอง ส่วนสาขาที่มีอัตราการขยายตัวสูงมาก ได้แก่ การธนาคารและการประกันภัย การค้าปลีกค้าส่ง ส่วนสาขาป่าไม้มีแนวโน้มลดลง และเนื่องจากประสิทธิภาพในการผลิตในสาขาเกษตรกรรมยังอยู่ในระดับต่ำกว่าการผลิตในสาขาอุตสาหกรรม การค้า-บริการมาก ดังนั้นแนวโน้มของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดจึงขึ้นอยู่กับสาขานอกภาคเกษตรกรรมมากกว่าสาขาเกษตรกรรม ผลผลิตที่สำคัญของสาขาเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด สับปะรด โดยมีอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรที่รองรับที่สำคัญ คือ โรงงานสับปะรดกระป๋อง และโรงสีข้าว ส่วนอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มและแนวการพัฒนาสูงต่อไป ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหารและขนม ส่วนสาขาการค้าและบริการยังคงมีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ คือ เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลท่าทราย ส่วนชุมชนอื่นๆก็มีการกระจายโดยทั่วไป และการบริการทางด้านการท่องเที่ยวกำลังเป็นแหล่งสำคัญที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดมิใช่น้อย เพราะจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งความเป็นจำนวนมาก

3. ลักษณะทางสังคม ปรากฏว่า การสาธารณสุขและอนามัยยังไม่สามารถให้การบริการได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านลาด กิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง ซึ่งยังไม่มีโรงพยาบาลอำเภอ จำนวนบุคลากรทางสาธารณสุขโดยเฉพาะแพทย์ และพยาบาลยังมีจำนวนจำกัดอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันโรค และอนามัยส่วนบุคคล รวมทั้งการให้บริการด้านการวางแผนครอบครัวยังมีเขตบริการที่จำกัด ส่วนทางด้านการศึกษาโดยทั่วไปจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง มีการขยายตัวด้านการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษามากขึ้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักเรียน สิ่งที่ยังเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดในเรื่องการศึกษา คือ คุณภาพการจัดการศึกษา และนักเรียนมักนิยมเข้ามาเรียนในเมืองมากกว่าเรียนในโรงเรียนของท้องถิ่นเอง ในขณะที่ตัวดำเนินการจัดการศึกษาทุกระดับยังคงเป็นภาระรับผิดชอบของรัฐบาลมากกว่าภาคเอกชน ด้านการบริการไฟฟ้าและประสาทยังไม่เพียงพอต่อความต้องการและเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะในกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาชัย อำเภอบ้านลาด ส่วนการคมนาคมขนส่งภายในจังหวัดยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะการคมนาคมทางถนนที่ขาดคั่นระหว่างหมู่บ้านและตำบลต่างๆ รวมทั้งยังขาดการคมนาคมที่สะดวกในท้องถิ่นห่างไกลในอำเภอท่าทราย และกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง ส่วนแนวโน้มในเรื่องความสงบเรียบร้อยของจังหวัดนั้นดีขึ้น

โดยเฉพาะการเกิดคดีอุกฉกรรจ์ลดลงมาก และมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ สอดคล้องกับที่จังหวัดเพชรบุรี เป็นเมืองพระ อรรมะครองใจ

4. ลักษณะทางประชากร ประชากรส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย มีโครงสร้างประชากรตามหมวดอายุ 5 ปีที่มากที่สุด ได้แก่ อายุ 15-64 ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้ประชากรวัยแรงงานมีมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 59.96 อยู่ในเขตชนบท มีประชากรวัยแรงงานถึงร้อยละ 62.29 มีอัตราส่วนผู้เป็นภาระอยู่ 60.53 คนต่อผู้ผลิต 100 คน และมีแนวโน้มจะลดลงอีก การเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดเพชรบุรี จะเป็นไปอย่างเชื่องช้า โดยมีอัตราการเพิ่มประชากรโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.87 ต่อปี ด้านการย้ายถิ่นปรากฏว่ามีการย้ายถิ่นภายในจังหวัดลดลง แต่แนวโน้มของการย้ายถิ่นนอกภาคกลับมีเพิ่มขึ้น ส่วนการกระจายตัวประชากรเท่ากับ 65 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีแนวโน้มการกระจายตัวของประชากรไปทางด้านทิศใต้เหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือของศูนย์กลางชุมชนเดิม ทำให้ชุมชนเมืองในทิศทางนั้นมีการขยายตัวเป็นระดับเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะสุขาภิบาลห้าอาจ สำหรับอาชีพประชากรส่วนใหญ่เป็นอาชีพด้านกสิกรรม แต่มีแนวโน้มเพิ่มเป็นอาชีพช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตอยู่มาก

5. ชุมชนเมืองต่างๆของจังหวัดเพชรบุรีมี 11 แห่ง เป็นระดับเทศบาล 2 แห่ง และสุขาภิบาล 9 แห่ง จากการศึกษาพบว่า ชุมชนทั้งหมดยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตลอดเวลา ชุมชนที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ เทศบาลเมืองรองลงมา ได้แก่ เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลห้าอาจ และแนวโน้มของการขยายตัวของชุมชนเมืองจะขยายตัวไปทางด้านทิศใต้ของจังหวัด ตามแนวชายของเส้นทางคมนาคมทางถนนเป็นสำคัญ

6. สำหรับปัญหาหลักของจังหวัดเพชรบุรี จากการศึกษาพบว่า ด้านกายภาพ ได้แก่ ปัญหาเรื่องการบุกรุกทำลายป่า สมรรถนะที่ดินต่ำ การชลประทานไม่ทั่วถึง การติดต่อด้านคมนาคมยังไม่สะดวก และขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ขาดแคลนเงินทุน ผลผลิตด้านการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ด้านสังคมและประชากร ได้แก่ ปัญหาเรื่องการอนามัยและสาธารณสุขยังไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานมากขึ้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้นำมาใช้เป็นตัวแปรในการประเมินศักยภาพการพัฒนา

พื้นที่ระดับอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี ผลปรากฏว่า

- 6.1 พื้นที่ศักยภาพการพัฒนามสูง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าทาง
- 6.2 พื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนามปานกลาง ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม
อำเภอบ้านลาด อำเภอชะอำ
- 6.3 พื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนามต่ำ ได้แก่ อำเภอเขาชัยยอด และ
กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

7. แนวทางการพัฒนาของจังหวัดเพชรบุรี ควรจะพิจารณาเป็นเขตๆดังนี้

- 7.1 บริเวณเขตเศรษฐกิจ-อุตสาหกรรมก้าวหน้า ส่วนใหญ่อยู่ในเขต
อำเภอเมือง อำเภอท่าทางและชะอำบางส่วน โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์บริการด้านการค้าและ
บริการ การติดต่อสื่อสาร อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ศูนย์กลางการท่องเที่ยว
และเป็นศูนย์กลางชุมชนใหญ่ที่สำคัญของจังหวัด
- 7.2 บริเวณเขตเกษตรกรรมก้าวหน้า ในเขตอำเภอท่าทาง บ้านแหลม
บ้านลาด และชะอำ โดยพัฒนาระบบชลประทาน ระบบข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและ
เทคโนโลยีใหม่ๆที่สำคัญ รวมทั้งเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเขตเศรษฐกิจ-อุตสาหกรรม
ก้าวหน้าในอนาคต
- 7.3 บริเวณเขตเกษตรเริ่มพัฒนา ซึ่งอยู่ในเขตกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง
และอำเภอเขาชัยยอด ต้องทำการพัฒนาเป็นอันดับแรกในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน และระบบ
ชลประทานให้ทั่วถึงก่อน
- 7.4 บริเวณเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและชายแดน ซึ่งเป็นบริเวณ
ในเขตอำเภอท่าทางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง คำนึงวันตกติดกับชายแดนประเทศพม่า
และควรจะให้พัฒนาให้เป็นแหล่งค้ำน้ำลำธาร ป่าไม้ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่อไป โดยเน้น
เรื่องการสร้างเส้นทางคมนาคมติดต่อให้สะดวกขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงแนวทางการพัฒนาอย่างกว้างๆ
ไม่ได้ศึกษาในรายละเอียดที่ลึกลงไปเฉพาะเรื่อง ดังนั้นข้อเสนอแนะจึงเห็นไปกว้างๆดังนี้

1. ควรมีการทำการวิจัยเฉพาะเรื่องที่ต้องการศึกษาให้ละเอียดลงไป

ซึ่งอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพก็ได้ โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทและความต้องการในการเข้าร่วมการพัฒนาจังหวัดของประชาชนและภาคเอกชน

2. ปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆที่ใช้ประเมินศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ ควรมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ไปด้วย

3. สิ่งที่เป็นปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาจังหวัดที่น่าศึกษาต่อไป เช่น โครงสร้างด้านการบริหารในการวางแผนจังหวัด ความสามารถของเจ้าหน้าที่ทางการบริหาร และการจัดองค์กร การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาจังหวัด งบประมาณในการพัฒนาจังหวัด เป็นต้น